

UMEÅ UNIVERSITET

Instruktion för år 2023 för aktiviteter inom verksamhetsplanering, intern styrning och kontroll

Typ av dokument:	Instruktion
Datum:	2023-02-10
Dnr:	FS 1.1-120-23
Beslutad av:	Rektor
Giltighetstid:	2023-02-10 till och med 2023-12-31
Område:	Styrning, planering och resursfördelning
Ansvarig förvaltningsenhet:	Planeringsenheten
Ersätter dokument:	Instruktion år 2022 för aktiviteter inom verksamhetsplanering, intern styrning och kontroll samt kvalitetsarbete (FS 1.1-454-22) fastställd av rektor 3 april 2022

Innehållsförteckning

1.	Beskrivning.....	3
2.	Bakgrund och utgångspunkter	3
3.	Verksamhetsplanering och budget.....	3
4.	Intern styrning och kontroll	4
4.1.	Riskanalys	4
4.2.	Bedömning av intern styrning och kontroll.....	5
4.3.	Checklista avseende intern styrning och kontroll på institutions-/enhetsnivå5	
4.4.	Uppföljning av förebyggande åtgärder på universitetsgemensam nivå.....	6
5.	Kvalitetsarbete i utbildning och forskning	6
6.	Tidplan.....	7

UMEÅ UNIVERSITET

1. Beskrivning

Följande instruktion syftar till att lämna planeringsförutsättningar för aktiviteter som ska utföras under 2023 och ange datum för rapporteringar under året.

Instruktionen riktar sig i huvudsak till fakulteter, Lärarhögskolan, Umeå universitetsbibliotek och Universitetsförvaltningen (hädanefter kallat fakulteter), även om vissa anvisningar också innefattar tidpunkter och information till institutioner, arbetsenheter och förvaltningsenheter (hädanefter kallat institutioner). Detsamma gäller centrum, om inte annat föreskrivs i centrumets instruktion. Fakulteterna ansvarar för att vidareförmedla relevanta anvisningar till institutioner.

2. Bakgrund och utgångspunkter

Umeå universitets visions- och strategidokument (*Vision för Umeå universitet*) ligger som grund för verksamhetsplanering och budgetarbete på alla nivåer i organisationen. Umeå universitet arbetar med treåriga verksamhetsplaner för att skapa långsiktighet, med möjlighet till årlig revidering. Umeå universitets verksamhetsplan för 2023–2025 fastställdes av rektor den 1 juli 2022.

Umeå universitet arbetar med en tillitsbaserad styrning och ledning. Det innebär bland annat att fakulteterna har möjlighet att i egna anvisningar lägga till områden och riktlinjer för arbetet med verksamhetsplanering till ingående institutioner och motsvarande enheter.

I all verksamhetsplanering bör samverkan, hållbarhet, tillgänglighet, internationalisering, jämställdhet, arbetsmiljö och studentperspektiv alltid beaktas. Instruktionen bedöms få positiva effekter på jämställdheten vid Umeå universitet. Ett krav på alla nivåers verksamhetsplaner är att de ska bifoga en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder i enlighet med arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningen.¹

I årscykeln illustreras processen och tidpunkter för verksamhetsplanering och uppföljning år 2023. Årscykeln finns på Aurora, Organisation och styrning/Planering och uppföljning.

3. Verksamhetsplanering och budget

Dispositionen i den universitetsgemensamma verksamhetsplanen bygger på teman, inriktningar och lärande resultat som ska uppnås (indikatorer). Umeå universitets strategiska råd för forskning (FOSTRA), utbildning (USR), administration (RADON), lika villkor (LIV) och digitalisering (DIGA) ansvarar för att utveckla och följa upp de teman, inriktningar och resultat som faller inom respektive ansvarsområde. Ytterligare en utgångspunkt för all verksamhetsplanering är den budget som universitetsstyrelsen har fastställt för år 2023 och respektive fakultets budget.

Rektor fastställde den 27 januari 2023 *Uppdrag via regleringsbrev till Umeå universitet 2023*. Progressen i fakulteternas arbete med dessa uppdrag kommer bland annat att diskuteras i dialoger

¹ Enligt AFS 2001:1 om systematiskt arbetsmiljöarbete samt Diskrimineringslagen (2008:567) har arbetsgivaren/utbildningsanordnaren ansvar för att regelbundet undersöka arbetsplatsen och bedöma riskerna. Riskbedömningen ska alltid vara skriftlig och den bör leda till förslag på åtgärder för att få bort eller minska riskerna. Kan riskerna inte åtgärdas på en gång ska det skrivas upp i en handlingsplan.

UMEÅ UNIVERSITET

mellan universitetsledning och fakultetsledningar under mars–april 2023. Flertalet av regeringens uppdrag ska återrapporteras i årsredovisningen 2023 som ska vara regeringen tillhanda senast den **22 februari 2024**. Regeringsuppdrag som löper över flera år bör i normalfallet integreras i verksamhetsplanerna.

Fakulteterna ska senast den **31 oktober** fastställa en reviderad verksamhetsplan för 2023–2025 och en budget för 2024 inklusive ekonomiska planeringsförutsättningar för år 2025–2026. Till verksamhetsplanen ska en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder i enlighet med arbetsmiljö- och diskrimineringslagstiftningen bifogas.²

Institutioner och enheter ska senast den **18 december** fastställa en budget för 2024 och en reviderad verksamhetsplan för 2023–2025 i enlighet med fakultetens anvisningar. Till planen ska en handlingsplan för arbetsmiljö, lika villkor och mångfald samt aktiva åtgärder i enlighet med diskrimineringslagstiftningen bifogas. Vidare vad gäller jämställdhetsbudgetering (se fastställd inriktning för jämställdhetsintegrering 2022–2025) ska verksamheterna i sin verksamhetsplan för år 2023–2025 ta fram mål och åtgärder utifrån identifierade problemområden samt beskriva hur målen och åtgärderna ska följas upp.

Som stöd i arbetet finns det en *Checklista inför arbete med handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder* och en mall för *Handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder*. Mallar finns på Aurora, Stöd och Service/HR-guiden/Arbetsmiljö, rehabilitering och lika villkor/Systematiskt arbetsmiljöarbete.

4. Intern styrning och kontroll

4.1. Riskanalys

Enligt förordning om intern styrning och kontroll (2007:603) ska Umeå universitet upprätta en riskanalys i syfte att identifiera omständigheter som utgör risk för att universitetet inte kan fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Riskanalysen för 2020–2022 fastställdes ursprungligen av universitetsstyrelsen i december 2019 och har enligt delegation från styrelsen reviderats av rektor både inför 2021 och 2022. Med anledning av det utvecklingsarbete som under 2023 planeras gällande processen för intern styrning och kontroll, beslutade universitetsstyrelsen i december 2022 att prolongera

² AFS Systematiskt arbetsmiljöarbete 2001:1, 11 §

"Arbetsgivaren skall varje år göra en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Om det inte fungerat bra skall det förbättras"

Diskrimineringslagen 3 kapitel, 13 §

"En arbetsgivare som vid ingången av kalenderåret sysselsatte 25 eller fler arbetstagare ska under året skriftligen dokumentera arbetet med aktiva åtgärder enligt 4–10 §§".

Umeå universitet har även ett styrdokument som tydliggör detta i *Regel för fördelning av arbetsmiljöuppgifter*, bilaga 2:

"4.1 Årligen genomföra och dokumentera riskbedömningar för den fysiska, organisatoriska och sociala arbetsmiljön."

"4.2 Årligen genomföra och dokumentera riskbedömningar för att motverka förhållanden i arbetsmiljön som kan ge upphov till kränkningar, trakasserier/sexuella trakasserier och diskriminering."

"4.5 Utifrån riskbedömningar vidta arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärder. Åtgärder som inte har genomförs omedelbart skall föras in i mallen för "Handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder".

UMEÅ UNIVERSITET

Risakanalys inkl. kontrollmoment för år 2020–2022 att gälla även för 2023, samt att delegera till rektor att revidera risakanalysen inkl. kontrollmoment (fastställdes 16 december 2022).

Som ett underlag till den universitetsgemensamma risakanalysen ska fakulteterna utifrån universitetets modell för intern styrning och kontroll preliminärt senast den **31 oktober 2023** rapportera en risakanalys inkl. planerade förebyggande åtgärder och riskhantering för att minimera och förebygga att risken uppstår. I risakanalysen anges även uppföljning av förebyggande åtgärder föregående år.

Risakanalysen följs upp i dialog med universitetsledningen hösten 2023. Mall för risakanalys skickas till fakulteterna i **juni 2023**.

Institutionernas/enheternas checklista (se avsnitt 4.3) ska ses som ett hjälpmedel för fakulteter att utveckla och förbättra den interna kontrollen inom den egna verksamheten, samt lättare kunna identifiera brister och risker inom det egna ansvarsområdet och därmed områden som behöver utvecklas. Som underlag till detta arbete rapporterar därför institutioner/enheter årligen checklistan enligt fakultetens/universitetsförvaltningens egna anvisningar. I institutionernas/enheternas checklistor ska även brister och risker som den egna fakulteten har identifierat beaktas.

Arbetet med risakanalysen bör om möjligt integreras som en del i beredningen av verksamhetsplan och budget för 2024.

4.2. Bedömning av intern styrning och kontroll

Enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) ska universitetsstyrelsen bedöma om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. På samma sätt ska fakulteter i anslutning till risakanalysen lämna en bedömning om hur processen för den interna styrningen och kontrollen i den egna verksamheten fungerar (Är betryggande, Kan förbättras, Har brister).

Bedömningen följs upp i dialog med universitetsledningen under hösten 2023. Mall för bedömning av intern styrning och kontroll ingår som bilaga till risakanalysen.

4.3. Checklista avseende intern styrning och kontroll på institutions-/enhetsnivå

Checklistan är ett hjälpmedel för institutioner/enheter att synliggöra och rapportera vilka risker som finns inom den egna verksamheten som kan påverka möjligheten att nå uppsatta mål och uppdrag. Checklistan har sedan 2022 digitaliserats och rapporteras enligt den egna fakultetens anvisningar.

UMEÅ UNIVERSITET

4.4. Uppföljning av förebyggande åtgärder på universitetsgemensam nivå

De förebyggande åtgärder som anges i riskanalysen följs upp årligen och rapporteras till universitetsstyrelsen. Ansvariga chefer bör därför säkerställa att åtgärderna läggs in i enhetens planering inför 2023. En förteckning över operativt ansvariga för respektive åtgärd kommer att skickas ut i mars 2023. Mall för uppföljning kommer att skicka ut i juni 2023 med återkoppling senast den 31 oktober 2023. Rapportering av uppföljningen sker till universitetsstyrelsen i december 2023. Under 2023 kommer ett utvecklingsarbete att genomföras gällande processen för intern styrning och kontroll. Mer information om detta planeras att ges under senare delen av våren 2023.

5. Kvalitetsarbete i utbildning och forskning

Det strategiska rådet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (USR) respektive det strategiska rådet för forskning och utbildning på forskarnivå (FOSTRA) har ett särskilt ansvar för det universitetsövergripande arbetet med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning och forskning. Därutöver hålls dialoger med fokus på kvalitetsfrågor mellan universitetsledning och fakulteter och studentkårer. Uppföljning av kvalitetsarbetet rapporteras årligen till universitetsstyrelsen.

Respektive fakultet och Lärarhögskolan ska, i den form, tid och ordning som respektive strategiskt råd bestämmer, beskriva vilka åtgärder som planeras för fortsatt utveckling av nedanstående tre centrala aktiviteter i Kvalitetssystem för utbildning:

- Aktivitet 3. Kursutvärdering
- Aktivitet 6. Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för utbildningsprogram och forskarutbildningsämne
- Aktivitet 7. Utbildningsutvärdering genom kollegial extern granskning.

Beskrivningen ska utgå från tidigare genomförda självskattningar och ska omfatta dels utbildning på grundnivå och avancerad nivå, dels utbildning på forskarnivå.

Fakulteterna ska även beskriva de insatser som planeras och genomförs för kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av forskning.

UMEÅ UNIVERSITET

6. Tidplan

Nedan visas ett urval av datum för rapporteringar och avstämningar för arbetet med universitetets övergripande verksamhetsplanering. I övrigt hänvisas till årscykeln för verksamhetsplanering och uppföljning år 2023. Årscykeln finns på Aurora, Organisation och styrning/Planering och uppföljning.

Datum	Aktivitet
2023-10-31	<p>Fakulteter, Lärarhögskolan, Universitetsförvaltningen och Universitetsbiblioteket fastställer</p> <ul style="list-style-type: none">• Eventuell revidering av verksamhetsplan för 2023–2025. Till verksamhetsplanen ska en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder upprättas och bifogas• Budget för 2024 inkl. ekonomiska planeringsförutsättningar för 2025–2026.• Riskanalys för 2023 avseende risker kopplade till övriga uppdrag och verksamhetskrav.• Bedömning av intern styrning och kontroll avseende 2024. <p>Rapportering sker till planering@umu.se.</p>
2023-10-31	<p>Operativt ansvariga (berörda enhetschefer vid förvaltningen samt bitr. universitetsdirektör och överbibliotekarie) rapporterar uppföljning av 2023 års åtgärder i den universitetsgemensamma riskanalysen.</p> <p>Rapportering sker till planering@umu.se.</p>
November-december 2023	<p>Dialoger utifrån fakulteternas, Lärarhögskolans, Universitetsförvaltningens och Universitetsbibliotekets arbete med bland annat verksamhetsplan, budget, riskanalys för 2024 och bedömning av den interna styrningen och kontrollen, samt framåtsyftande diskussion om kvalitetsarbete i utbildning.</p>
2023-12-18	<p>Institutioner/motsvarande fastställer</p> <ul style="list-style-type: none">• Eventuell revidering av verksamhetsplan för 2023–2025 inklusive en handlingsplan för systematiskt arbetsmiljöarbete och aktiva åtgärder för 2024 och övrigt i enlighet med fakultetens/motsvarande anvisningar.• Budget 2024.